Časopis pro pěstování mathematiky a fysiky

Oznámení

Časopis pro pěstování mathematiky a fysiky, Vol. 10 (1881), No. 3, 190--192

Persistent URL: http://dml.cz/dmlcz/122768

Terms of use:

© Union of Czech Mathematicians and Physicists, 1881

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* http://project.dml.cz

sluneční, především tedy samého středu jejího, obrovského *slunce*, kdež různé výjevy na povrchu jeho se střídající, jako skvrny, pochodně neboli fakule, výžehy neboli protuberance atd. v kausalním svém spojení se vypisují podlé výzkumů nejnovějších, čehož konec sahá do sešitu 4. *Std.*

Nekrolog.

WILLIAM LASSELL.

Dne 5. října 1880 zemřel ve stáří 82 let Nestor anglických astronomů, *William Lassell*. S Williamem Herschelem a lordem Rossem tvořil slavnou trojici nejlepších hotovitelů zrcadlových dalekohledů čili reflektorů. Již ve stáří 20 let zkoušel se ve vyrábění těchto strojů a docílil velké dokonalosti v oboru tom. Jemu se podařilo dne 10. října 1846 objeviti družici *Neptuna*, dne 23. září t. r. před tím podlé výpočtu Leverriera vystopovaného. Největší reflektor, 4 stopy v průměru a 37 stop dlouhý, zhotovil roku 1861 a odebral se s ním na Maltu, kdež po 4 leta ve společnosti Martha četná a důležitá pozorování konal, zejmena 600 nových mlhovin objevil. (Sirius 1880.)

Oznámení.

V druhé polovici července t. r. odbývá se v Krakově

III. sjezd polských lékařů a přírodozpytců,

k němuž dostaví se zajisté i z Čech zástupcové příslušných věd. Členové Jednoty českých mathematiků budou tam vítáni, zejména přispějí-li přednáškami k jeho zdaru. Přihlášky staňtež se do konce května!

Při této příležitosti budiž též oznámeno, že budoucího roku o svátcích svatodušních bude se v Praze odbývati

II. sjezd českých lékařů a přírodozpytců,

na němž má úřad *jednatelský:* pro odbor *mathematický* pan prof. *Aug. Pánek*, docent na vysokých školách technických, a pro odbor *fysikalní*

pan dr. *Aug. Seydler,* adjunkt hvězdárny a docent na c. k. universitě. Kdož by tedy ze členů Jednoty českých mathematiků v nějaké příčině sjezdu tohoto se týkající přál si nějakého vysvětlení nechť se obrátí ke jmenovaným pánům jednatelům.

Zároveň tu budiž dáno na vědomost, že pro tento II. sjezd zřízena nová sekce *paedagogicko-didaktická*, jejíž vedení na se vzal pan *M. Pokorný*, ředitel r. gymnasia na Malé Straně, t. č. předseda Jednoty českých mathematiků.

Ukázaloť se při sjezdu loňském, že mnoho důležitých otázek našeho školství se týkajících zasluhovalo by uvážení důkladného v kruhu povolaných k tomu znalců odborníků, ač předmětem svým nepatří do vědeckého oboru některého anebo spíše hodí se do oborů všech. Aby se tedy o takovýchto předmětech volně a všestranně mohlo rokovati, zařízena k tomu zvláštní sekce, kteráž v sobě zajisté soustředí odborníky ostatních sekcí, pokud je přetřes otázek pædagogicko-didaktických bude zajímati.

Se stanoviska věd našich bylo by tu uvážiti:

1. Zda-li jest nynější *roztřídění látky* mathematické a fysikalní přiměřené časovým potřebám čili nic.

A tu by na uváženou bylo, jak se mají methody *novější geometrie* uvésti do nynější osnovy anebo zda-li by nebylo lépe celou osnovu podle nich přepracovati, aby jednotným rázem moderním se vyznamenávala, otázka to, s níž se zejména v Německu mnoho zanášeli v posledních letech učitelové odborní, avšak nepřišli dosud ku konci.

Dále by žádoucno bylo, aby se usjednocení stalo stran *užívání determinantů* ve školách středních, jež ponecháno jsouc jednotlivým učitelům na vůli, se pouze trpí a poukázáním k zákonnitým předpisům snadno může zameziti, kdežto v Bavorsku, Dánsku, Rusku a j. začátky této moderní nauky pojaty jsou do osnovy vyučovací.

Všeobecně pak by zasluhovala bližšího uvážení otázka, zda-li by nebylo možná na základě přísnější zkoušky přijímací počíti hned v první třídě škol středních s *arithmetikou obecnou*, takže by s ní zároveň se opakovalo počítání číslicové; dále zda-li je založeno v podstatě věci nynější dělení učiva na oddělení *nižší* a *vyšší*, s čímž by souvisela otázka, jak naložiti

s tak zvanou *mathematickou fysikou* na vyšším oddělení, když se ponechá *experimentalní fysika* oddělení nižšímu, jelikož ani tu, ani onde není dosti času a přípravy, aby se přiměřeně mohlo učivo probírati.

Porovnáváním potřeb realistů a gymnasistů jakož i realně-gymnasialních žáků přišlo by se přirozeným postupem k otázce nad jiné důležitější, nemá-li se totiž pracovati k sjednocení různých ústavů středních, ke zřízení *jednotné školy střední*, připravující pro vysoké školy vůbec. Byloť již tolikráte jednáno o věci této a vysloveno tolikráte na základě rozprav a výkladů jak ústních tak písemních přání skoro všeobecné, aby se zavedla jednotná škola střední, avšak dosud se nikde, bohužel! neukázal ani stín nějakého skutku, který by ku přípravným pracím některým v tomto směru aspoň ukazoval. A dejme tomu, že by se co výsledek porady objevila zásada, že nutno jest podržeti oba druhy ústavů na dále, poněvadž toho vyžaduje, jak někteří zastavatelé jich praví, organisace různých mozků lidských, tu realně, onde gymnasialně nadaných, pak bylo by nutno přikročiti k otázce nové neméně důležité, zda-li by se neměla abiturientům realním otevříti fakulta medicinská, k níž jsou zajisté lépe věcně připraveni nežli gymnasisté. V Německu stále se menší odpor proti tomuto opatření pro realisty epochalnímu, takže brzy již majorita odpůrců stále se menšící promění se v minoritu; a u nás? Praví se tu i tam, že formalní vzdělání jejich jest nedostatečné; avšak aby se stali professory na středních a vysokých školách, k tomu mají patrně formálního vzdělání dosti, jelikož se to připouští.

Mnoho zajisté ještě bude otázek, které by se velmi dobře hodily do odboru pædagogicko-didaktického; i přejeme si jen, aby se v čas staly předmětem soukromých úvah a po případě přivedly i na sjezdě na přetřes.

Ku konci budiž ještě připomenuto, že zřizující komitét loňský i tentokráte jest v činnosti a za předsedu v něm zvolen

MUDr. **Bohumil Eiselt,**
professor lékařské kliniky na c. k. universitě,

jemuž po boku stojí professorové vysokých škol pražských

Dr. **K. rytíř Kořistka, J. Krejčí** a Dr. **F. J. Studnička.**